

УДК 658.012.32 (477)

*Т. Г. Вяткіна,
к. е. н., доцент, Черкаський державний технологічний університет*

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ РЕГІОНАЛЬНИХ ПТАХІВНИЧИХ КОМПЛЕКСІВ

*T. Viatkina,
PhD, docent, Cherkasy State Technological University*

FORMATION OF MATERIAL RESOURCE SYSTEM PROVISION OF REGIONAL POULTRY COMPLEXES

В статті проаналізовано тенденції розвитку регіональних птахівничих комплексів. Визначено основні показники в сфері вирощування птиці. Визначено, що основним елементом в структурі виробництва птиці є матеріальні ресурси. Проаналізовано структуру активів суб'єктів господарювання-лідерів птахівничої галузі України. Проведено оцінку залежностей зростання зміни основних показників діяльності цих суб'єктів. Побудовано рівняння прогнозу зростання основних фондів, фондодідачі та рентабельності використання основних фондів аналізованих суб'єктів господарювання.

This article analyzes trends in poultry industry. The main figures in the field of breeding birds are researched. Determined that the basic element in the structure of bird is material resources. The structure of assets of enterprises leading poultry industry in Ukraine is analyzed. It is marked the dependence of changes in key indicators of these companies. Discovered equation forecast growth of fixed assets, and return on assets of fixed assets of the analyzed companies of region.

Ключові слова. *Матеріальні ресурси, сільське господарство, управління ресурсами, ефективність суб'єктів господарювання регіону.*

Keywords. *Material resources, agriculture, resource management, effectiveness of regional farms.*

Постановка проблеми. В сучасних умовах птахівнича галузь є частиною сфери сільського господарства, що динамічно розвивається. Створення ефективної системи забезпечення матеріальних ресурсів є питанням, вирішення якого дозволить більш раціонально використовувати наявні та доступні джерела активів та досягти максимізації прибутку з точки зору досліджуваного напрямку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням раціонального використання і розподілу матеріальних ресурсів у сільському господарстві регіону приділяли увагу в своїх працях такі вчені як А.В. Блоха, В.П. Бородай, В.М. Гончаров, В.Г. Ткаченко, О.В. Терещенко, П.Т. Саблук, В.Я. Месель-Веселяк, В.П. Рябоконт, О.В. Ульянченко, в яких комплексно досліджувалися аспекти формування та використання активів суб'єктів господарювання птахівничої галузі. Однак питання прогнозування використання ресурсів матеріального характеру серед організацій-лідерів виробництва на регіональному рівні досі не розглядалось.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз структури активів суб'єктів господарювання-лідерів птахівничої галузі, провести оцінку залежності зростання зміни основних показників та на її основі побудувати рівняння прогнозу росту основних показників, що дасть можливість цим та іншим суб'єктам більш ефективно планувати свою господарську діяльність.

Виклад основного матеріалу. Птахівництво – одна з найбільш динамічно прогресуючих галузей сільського господарства у регіонах України. У країні спостерігається стійка тенденція до збільшення виробництва продукції птиці, за якої в перерахунку на душу населення досягнуто виробництво близько 320 яєць і 21 кг м'яса птиці за рік, з яких частка на спеціалізовані підприємства припадає відповідно 59,7 і 95,1 %. Але в структурі м'яса птиці за останні 20 років у країні частка м'яса курчат-бройлерів збільшилась з 34 до 85,7, а качок і гусей – знизилась відповідно з 25 до 8,1 та з 5 до 2,4 %, у той час як у європейських країнах виробництво продукції останніх та деяких нетрадиційних видів птиці збільшувалось [2].

За даними FAO у світі річне виробництво продукції птахівництва у 2010 році склало близько 95 млн. т м'яса, що становить приблизно 33 % від м'яса всіх видів тварин. Виробництво харчових яєць у світі за десятилітній період збільшилось з 49,8 до 62 млн. т. Ріст виробництва м'яса домашньої птиці з 1999 по 2009 рік наблизився до 42 %, у той же час для свинини і яловичини – менше, ніж 16 і 15 % відповідно.

За видами птиці виробництво м'яса за період з 2000 до 2009 року збільшилось, зокрема: курей – з 58,5 млн. т до 79,6, індиків – з 5,07 до 6,2, качок – з 2,87 до 3,85, гусей і цесарок – з 1,91 до 2,4 млн.т відповідно. За прогнозом світове виробництво м'яса птиці впродовж наступного десятиліття збільшиться ще на 29 % (у середньому очікується ріст на 2,4 % щорічно) і досягне майже 118 млн. т. Виробництво яєць до 2015 року збільшиться на 16,6 % і буде становити 71 млн. тонн.

Галузь птахівництва в регіонах представлена племенними, та промисловими суб'єктами господарювання і особистими господарствами населення. Поголів'я птиці, не враховуючи бройлерів, що утримуються на птахофабриках, становить 49,0 %, у господарствах населення – 51,0 % (191,9 млн. голів). Ці два сектори виробляють приблизно по 50 % яєць і 78,5% і 21,5% пташиного м'яса відповідно.

У регіонах країни працює близько 100 птахофабрик, які спеціалізуються на виробництві курячих харчових яєць, із них 57 – великі промислові птахофабрики, які виробляють до 90 % продукції. На душу населення в країні виробляється близько 320 штук яєць.

Найбільшним виробником харчових яєць (52% серед спеціалізованих підприємств) є компанія «Avangard Co Investments Public Limited» («Авангард»), якою у 2010 році вироблено близько 4,42 млрд. штук яєць. Останні два роки на ринку харчових яєць спостерігається цінова нестабільність, пов'язана з накопиченням продукції, низькою купівельною спроможністю населення і монополізацією виробництва.

У 2010 р. було вироблено 1,22 млн. т м'яса птиці, тобто український ринок забезпечений м'ясом птиці на 82-84 %. У 2010 році експорт м'яса птиці становив близько 33,0 тис. т, а у 2011 році планується експортувати близько 50,0 тис. т. Це стосується і яєчних продуктів, за минулий рік експорт цього продукту склав 3,9 тис. т.

За прогнозами спеціалістів збереження темпів регіонального розвитку забезпечить виробництво м'яса птиці у 2015 році в обсязі 1,845 млн. т, у тому числі – 1,618 млн. т по суб'єктах господарювання сільського господарства. За оцінками експертів, раціональна норма споживання м'яса повинна становити 81 кг/рік на душу населення. Поки що цього показника ми не досягли, хоч згідно статистичних даних за останні 15 років споживання м'яса збільшилось на 27 % (у 1995 році – 38,9 кг, а у 2009 році – 49,6 кг), при цьому частка м'яса птиці становить 44,2% (21,9 кг). Споживання м'яса на людину у Європі – 88,1 кг, США – 98,2 кг (дані 2009 р.) [8]

На ринку виробників м'яса є близько 10 великих виробників: ПАТ «Миронівський хлібопродукт» – 49,8 % ринку, ТОВ «Комплекс Агромарс» – 15,4 %, птахокомбінат «Дніпровський» – 6,5 %, «Агро-Овен» – 4,5 %. Виробництво м'яса індиків, гусей і качок зосереджено, переважно, у населення і фермерських господарствах (181,8 тис. т) і його частка в загальному виробництві м'яса становить близько 15 %. Обсяги виробництва м'яса по видах птиці в господарствах населення за останнє десятиріччя майже не змінилися.

Сучасні темпи нарощування виробництва м'яса птиці дозволяють прогнозувати збільшення показників до 2015 року більш, ніж на 30 %. Вже в найближчі роки це відбудеться за рахунок підвищення потужності таких лідерів ринку як ПАТ «Миронівський хлібопродукт» – на 100 % і ТОВ «Комплекс Агромарс» – на 25%.

В процесі ведення господарської діяльності суб'єктів господарювання птахівничої галузі регіонів використовується велика кількість матеріальних ресурсів. значну частину в структурі матеріальних ресурсів займають основні фонди – засоби виробництва основної та допоміжної продукції. Проведемо аналіз основних фондів за даними чотирьох великих суб'єктів господарювання птахівничої галузі - ПрАТ „Птахофабрика Дружба народів Нова”, ПрАТ Агрофірма „Березанська птахофабрика”, ПрАТ „Миронівська птахофабрика” та ПАТ „Птахофабрика „Перше травня”. ПрАТ „Птахофабрика Дружба народів Нова” та ПрАТ „Миронівська птахофабрика” входять до холдингу ПАТ „Миронівський хлібопродукт”, а ПАТ „Птахофабрика „Перше травня” – до агрохолдингу „Авангард”. Отже, в дослідженні присутня репрезентативність найбільш великих сільськогосподарських компаній з вирощування птиці.

Для аналізу матеріальних ресурсів птахофабрик використано методику розрахунку частки основних фондів в структурі активів суб'єктів господарювання (табл. 1), фондовіддачу та рентабельність основних засобів. Зазначені показники дозволяють створити чітку картину оцінки використання основних засобів та надати пропозиції щодо підвищення ефективності їх використання.

Таблиця 1.
Частка основних засобів в активах підприємства, %

Підприємство	Роки				
	2007	2008	2009	2010	2011
ПрАт „Птахофабрика Дружба народів Нова”	6,02	5,18	5,01	5,18	4,10
ПрАТ Агрофірма „Березанська птахофабрика”	43,58	41,05	39,26	36,23	38,17
ПрАТ „Миронівська птахофабрика”	3,68	1,78	1,22	0,91	1,07
ПАТ „Птахофабрика „Перше травня”	48,00	31,00	26,29	21,07	10,50

Структура основних засобів в активах суб'єкту господарювання дозволяє виокремити частку ресурсів матеріального характеру, що використовується в організаціях у виробничому або допоміжному процесах. Аналіз чотирьох суб'єктів господарювання, що входять до лідерів з виробництва продукції птахівництва свідчать, що найменша частка основних фондів в загальних активах складає 1,07% у 2011 р. на ПрАТ „Миронівська птахофабрика”. За всіма досліджуваними організаціями спостерігається тенденція до поступового зниження частки основних засобів в активах. Для ПрАт „Птахофабрика Дружба народів Нова” таке зниження становило 1,92 п.п. протягом 2007-2011 рр. На ПрАТ Агрофірма „Березанська птахофабрика” частка основних засобів в активах є найвищою серед усіх вказаних у дослідженні підприємств. Проте вона також має тенденцію до зниження. Так, у 2007 р. вона становила 43,58%, а у 2011 р. – 38,17%, що становить зниження на 5,41 п.п. ПАТ „Птахофабрика „Перше травня” має найвищий серед усіх досліджуваних об'єктів рівень зниження частки основних фондів в активах. Із 48% в структурі активів у 2007 р. їх значення знизилось до 10,5% у 2011 р. Таким чином, аналіз зазначеного параметру використання ресурсів суб'єктів господарювання птахівничої галузі дає змогу зробити висновки про те, що має місце тенденція до зниження ролі матеріальних ресурсів виробничого призначення регіону в загальній ліквідності підприємства: такі чинники, як знос, ліквідація чи оновлення основних засобів не будуть спричинити значних відхилень в основних показниках оцінки рівня господарювання. Проаналізувати подальшу тенденцію до зміни частки основних фондів в активах підприємств можна за допомогою побудови ліній тренду. Логарифмічний тренд зміни частки основних фондів в активах аналізованих суб'єктів господарювання можна представити за допомогою сукупності рівнянь (табл. 2):

Таблиця 2.
Сукупність рівнянь прогнозу частки основних засобів в активах суб'єктів господарювання

Організація	Рівняння логарифмічного тренду
ПрАт „Птахофабрика Дружба народів Нова”	$y_1 = -0,9466\ln(x_1) + 6,0034$
ПрАТ Агрофірма „Березанська птахофабрика”	$y_1 = -4,0976\ln(x_1) + 43,578$
ПрАТ „Миронівська птахофабрика”	$y_1 = -1,6908\ln(x_1) + 3,3498$
ПАТ „Птахофабрика „Перше травня”	$y_1 = -21,396\ln(x_1) + 47,858$

Графічно розв'язок рівнянь логарифмічного тренду частки основних фондів у загальній структурі активів птахофабрик можна зобразити таким чином (рис. 1):

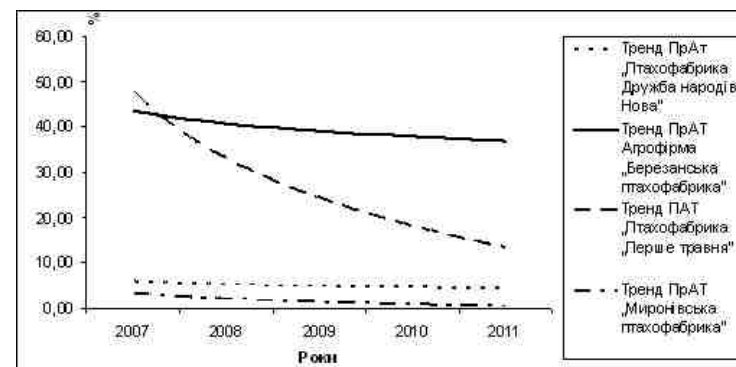

Рис. 1. Логарифмічні тренди зміни частки основних фондів в активах суб'єктів господарювання

Структура активів досліджуваних підприємств показує, що з кожним роком частка основних фондів у їх складі зменшується. Проаналізуємо, як цей процес впливає на показник фондовіддачі, головним економічним змістом розрахунку якої є визначення ефективності використання основних засобів виробничого та невиробничого призначення в організаціях.

Як видно з таблиці 3, фондовіддача на досліджуваних суб'єктах господарювання за період з 2007 по 2011 роки змінювалась різнонаправлено, але в загальній сукупності мала єдину тенденцію до зростання. Так, на ПрАт „Птахофабрика Дружба народів Нова” цей показник зріс з 5,23 грн/грн у 2007 р. до 9,11 грн/грн у 2011 р. ПрАТ Агрофірма Березанська птахофабрика” відзначилася найнижчим рівнем фондовіддачі серед усіх аналізованих підприємств, при цьому відрізняючись найвищим показником частки основних фондів в структурі активів. Незважаючи на те, що зростання фондовіддачі становило 1,89 рази у 2011 р. проти 2007 р. (1,5 грн/грн та 0,79 грн/грн відповідно) в абсолютному вимірі воно становило 0,71 грн/грн. Найбільш стрімке зростання фондовіддачі становило на ПрАТ „Миронівська птахофабрика”, основні потужності якої були введені з 2009 р., завдяки чому фондовіддача зросла на 58,03% (156,75 грн/грн у 2011 р. проти 99,19 грн/грн у 2009 р.). В цілому зростання показника фондовіддачі становило 570,16% (у 2007 році фондовіддача становила 23,39 грн/грн). На ПАТ „Птахофабрика „Перше травня” зазначений показник ефективності використання основних фондів у 2007 році становив 1,76 грн/ грн. та протягом 5 років зріс до 6,54 грн/грн у 2011 р. У відносному значенні таке зростання становило 3,71 рази.

Таблиця 3.
Фондовіддача суб'єктів господарювання за 2007-2011 рр., грн/грн

Підприємство	Роки				
	2007	2008	2009	2010	2011
ПрАт „Птахофабрика Дружба народів Нова”	5,23	7,89	0,84	7,57	9,11
ПрАТ Агрофірма „Березанська птахофабрика”	0,79	1,30	1,32	1,35	1,50
ПрАТ „Миронівська птахофабрика”	23,39	56,77	99,19	179,44	156,75
ПАТ „Птахофабрика „Перше травня”	1,76	3,32	3,70	4,25	6,54

За допомогою показника логарифмічного тренду складено сукупність рівнянь, що відображають тенденцію до зміни рівня фондівіддачі (табл. 4).

Таблиця 4.
Сукупність рівнянь прогнозу фондівіддачі підприємства

Підприємство	Рівняння логарифмічного тренду
ПрАт „Птахофабрика Дружба народів Нова”	$y_2 = 1,3691 \ln(x_2) + 4,8198$
ПрАТ Агрофірма „Березанська птахофабрика”	$y_2 = 0,3999 \ln(x_2) + 0,869$
ПрАТ „Миронівська птахофабрика”	$y_2 = 96,396 \ln(x_2) + 10,808$
ПАТ „Птахофабрика „Перше травня”	$y_2 = 2,5012 \ln(x_2) + 1,5184$

За допомогою аналізу показника фондівіддачі встановлено, що можна зробити припущення про те, що використання основних фондів на досліджуваних суб'єктах господарювання відбувається з постійно зростаючою ефективністю. Для того, щоб підтвердити цю тезу проведемо оцінку рентабельності використання основних засобів – показника, який характеризує ефективність їх використання, а саме – скільки чистого прибутку припадає на 1 грн, вкладену в основні фонди (табл. 5).

Таблиця 5.
Рентабельність використання основних фондів птахофабрик у 2007-2011 рр., %

Підприємство	Роки				
	2007	2008	2009	2010	2011
ПрАт „Птахофабрика Дружба народів Нова”	133,55	76,74	74,95	69,71	62,94
ПрАТ Агрофірма Березанська птахофабрика”	1,57	2,14	18,52	34,11	10,05
ПрАТ „Миронівська птахофабрика”	233,91	1364,94	1579,12	1163,68	758,28
ПАТ „Птахофабрика „Перше травня”	29,61	95,22	53,68	74,49	167,54

З таблиці 5 видно, що рентабельність використання основних фондів по досліджуваним суб'єктам господарювання змінюється різнонаправлено. На усіх підприємствах, окрім ПАТ „Птахофабрика „Перше травня” рентабельність поступово знижується. На цій птахофабриці протягом 2007-2011 рр. рівень рентабельності зріс із 29,61% до 167,54% відповідно. Діяльність ПрАт „Птахофабрика Дружба народів Нова” відрізняється стабільним зниженням рентабельності використання основних фондів. Цей факт пояснюється зростанням абсолютної величини основних засобів та одночасної стагнації чистого прибутку. Так, у 2007 р. рентабельність використання основних фондів на зазначеному суб'єкті господарювання становила 133,55%; у 2008 р. відбулося її різке зниження на 56,81 п.п. та стало рівним 76,74%. Протягом 2008-2011 рр. аналізований показник поступово знижувався і у 2011 р. прийняв значення рівне 62,94%. Тобто, протягом 2007-2011 рр. рентабельність використання основних фондів ПрАт „Птахофабрика Дружба народів Нова” знизилась на 70,61 п.п., з яких 13,8 п.п. припадають на 2008-2011 рр., а решта – на 2007-2008 рр. На ПрАТ Агрофірма Березанська птахофабрика” рентабельність основних фондів протягом 2007-2008 рр. зросла на 0,57 п.п (з 1,57% до 2,14% відповідно); за період 2008-2010 рр. відбулось різке зростання показника до 34,11%; а у 2010-2011 рр. спостерігалось зниження на 24,06 п.п. до 10,05%. Показник рентабельності на ПрАТ „Миронівська птахофабрика” є найвищим серед досліджуваних організацій (758,28% у 2011 р.), проте все одно він зазнав зниження (із 1579,12% у 2009 р.), якому передувало стрімке зростання (із 233,91% у 2007 р.). такі коливання у цьому суб'єкті господарювання пояснюються лише зростанням вартості основних засобів, оскільки динаміка зростання чистого прибутку є стабільною.

Дослідити коливання значень фондівіддачі аналізованих організацій можливо за допомогою сукупності логарифмічних трендів (табл. 6).

Таблиця 6.
Сукупність рівнянь прогнозу рентабельності основних фондів суб'єктів господарювання

Рентабельність	Рівняння тренду
ПрАт „Птахофабрика Дружба народів Нова”	$y_3 = -41,263 \ln(x_3) + 123,09$
ПрАТ Агрофірма „Березанська птахофабрика”	$y_3 = 13,449 \ln(x_3) + 0,3999$
ПрАТ „Миронівська птахофабрика”	$y_3 = 390,83 \ln(x_3) + 645,77$
ПАТ „Птахофабрика „Перше травня”	$y_3 = 58,944 \ln(x_3) + 27,67$

Для того, щоб спрогнозувати потенційні можливості підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів виробничого та невиробничого призначення, виражених в бухгалтерській звітності у якості основних фондів, скористаємося побудовою сукупності рівнянь трендів за оцінюваними показниками для кожного з суб'єктів господарювання.

Для ПрАт „Птахофабрика Дружба народів Нова”:

$$\begin{cases} y_1 = -0,9466 \ln(x_1) + 6,0034; \\ y_2 = 1,3691 \ln(x_2) + 4,8198; \\ y_3 = -41,263 \ln(x_3) + 123,09. \end{cases} \quad (1)$$

Для ПрАТ Агрофірма „Березанська птахофабрика”:

$$\begin{cases} y_1 = -4,0976 \ln(x_1) + 43,578; \\ y_2 = 0,3999 \ln(x_2) + 0,869; \\ y_3 = 13,449 \ln(x_3) + 0,3999. \end{cases} \quad (2)$$

Для ПрАТ „Миронівська птахофабрика”:

$$\begin{cases} y_1 = -1,6908 \ln(x_1) + 3,3498, \\ y_2 = 96,396 \ln(x_2) + 10,808, \\ y_3 = 390,83 \ln(x_3) + 645,77. \end{cases} \quad (3)$$

Для ПАТ „Птахофабрика „Перше травня“:

$$\begin{cases} y_1 = -21,396 \ln(x_1) + 47,858, \\ y_2 = 2,5012 \ln(x_2) + 1,5184, \\ y_3 = 58,944 \ln(x_3) + 27,67. \end{cases} \quad (4)$$

Значення y_1 , y_2 та y_3 в рівняннях (1) – (4) є відповідно значеннями частки основних фондів в активах суб'єкту господарювання, фондівддачі та рентабельності використання основних фондів. За допомогою знаходження результатів сукупностей рівнянь по кожній організації можна визначити прогнозні значення оцінки використання їх матеріальних ресурсів, пов'язаних з виготовленням продукції. Запропоновану модель прогнозування можна застосовувати на всіх суб'єктах господарювання регіону зазначеного профілю враховуючи спорідненість їх організації.

Висновки та напрями подальших досліджень. Побудова сукупностей рівнянь, в які включено прогнози по зростанню частки основних засобів в активах, фондівддачі та рентабельності основних фондів дозволяють в підприємствам подальшій господарській діяльності більш ефективно планувати процес оновлення основних засобів. Зазначені рівняння прогнозу можуть слугувати прикладом для обчислення тенденцій подібних показників для інших суб'єктів господарювання птахівництва регіонів, оскільки всі вони мають схожі механізми діяльності. Своєчасне використання прогнозних показників використання матеріальних ресурсів у вигляді основних фондів дозволить оптимізувати їх загальне споживання, що матиме позитивний ефект для всієї країни в цілому.

Література.

1. Блоха А.В. Формування ринку матеріально-технічних ресурсів для сільського господарства // Економіка та підприємництво: зб. наук. пр. – К.: КНЕУ. – 2009. – № 22. – С. 169–176.
2. Бородай В.П. Стан наукового забезпечення галузі птахівництва України / В.П. Бородай. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/Sp/2012_1/12wpbgpu.pdf – Заголовок з екрану.
3. Джупина Ю. І. Ринок матеріально-технічних засобів агропромислового комплексу України / Ю. І. Джупина // Економіка АПК. – 2004. – № 11. – С. 126-134.
4. Месель-Веселяк В.Я. Аграрна реформа і організаційно-економічні трансформації у сільському господарстві: доповідь на Дванадцятих річних зборах Всеукраїнського конгресу економістів-аграрників 25-26 лютого 2010 року / В.Я. Месель-Веселяк. – К.: ННЦ “Інститут аграрної економіки”, 2010. – 57 с
5. Рябоконь В.П. Основні напрями соціально – економічної перебудови та розвитку українського села // Економіка АПК. – 2008. – № 6. – С. 86–89.
6. Саблук П. Т. Стабільні економічні умови як фактор послідовного підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва // Економіка АПК. – 2003. – № 1. – С. 12–17.
7. Ситник В.П. Формування і реалізація державної політики розвитку матеріально-технічної бази АПК в Україні / В.П. Ситник // Економіка АПК. – 2003. – № 2. – С. 19-29.
8. Терещенко О.В. Стан і перспективи розвитку птахівництва / О.В. Терещенко. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/Sp/2011_7-8/11ovtprp.pdf – Заголовок з екрану.
9. Турченко М. М. Формування технічної бази аграрного сектора / М. М. Турченко, А. І. Александрова, С. В. Лобас // Економіка АПК. – 2003. – № 11. – С. 9-13.
10. Ульянченко О.В. Оптимізаційні моделі використання ресурсів аграрних підприємств // Вісник ХНАУ. – 2007. – №5. – С. 251-261.
11. Шибанін В.С. Стан та напрями оновлення і розвитку матеріально-технічної бази сільського господарства в Україні / В.С. Шибанін // Економіка АПК. – 2002. – № 8. – С. 16-23.

References.

1. Blokha A.V., (2009), “Formation of market inputs for agriculture”, Economics and Entrepreneurship, vol. 22, pp. 169-176.
2. Borodai V.P., (2012), “State of scientific support poultry industry Ukraine”, online, available at: http://archive.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/Sp/2012_1/12wpbgpu.pdf.
3. Dzhupina J.I., (2004), Market logistical means of agriculture of Ukraine, vol. 11, pp. 126-134.
4. Mesel'-Veseljak V.J., (2010), *Agrarna reforma i organizacijno-ekonomichni transformacii u sil's'komu gospodarstvi: dopovid na Dvanadcjatyh richnyh zborah vseukrai'ns'kogo kongresu ekonomistiv-agrarnykh 25-26 ljutogo 2010 roku*, [Agrarian reform, organizational and economic transformation in agriculture: report of the twelfth annual meeting of the Congress of agricultural economists 25-26 February 2010], NNC IAN, Kyiv, Ukraine.
5. Riabokon V.P., (2008), “Main directions of socio-economic restructuring and development of the Ukrainian country”, Ekonomika APK, vol. 6, pp. 86-89.
6. Sabluk P.T., (2003), “Stable economic conditions as a factor consistent increase efficiency of agricultural production”, Ekonomika APK, vol.1, pp. 12-17.
7. Sytnyk V.P., (2003), “The formation and implementation of public policy development of logistics agribusiness in Ukraine”, Ekonomika APK, vol.2, pp. 19-29.
8. Turchenko, M.M., Aleksandrova A.I. and Lobas S.V., (2003), “Status and prospects of poultry”, Ekonomika APK, vol.11, pp. 9-13.
9. Ulianchenko O.V., (2002), “Optimization models of resource usage in farms”, Visnyk KhNAU, vol. 5, pp.251-261.
10. Shebanin V.S., (2002), “Status and trends update and development of material and technical base of agriculture in Ukraine”, Ekonomika APK, vol.8, pp.16-23.

Стаття надійшла до редакції 18.09.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"